

ЕКОНОМІКА

ОТРИМАНО:

05 Вересня 2025

ПРИЙНЯТО:

20 Листопада 2025

ВИПУСК:

20 Грудня 2025

 CC BY 4.0

УДК 338.246.025:658.1

DOI 10.26661/2522-1566/2025-4/34-02

ФОРМУВАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНЮВАННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

Кузнецов І.А.*

*здобувач третього освітньо-наукового рівня
освіти**Запорізький інститут економіки та
інформаційних технологій
м. Запоріжжя, Україна*ORCID [0009-0000-2115-6176](https://orcid.org/0009-0000-2115-6176)* Email автора для листування: ivan@swiggleit.com

Анотація. Стаття присвячена формуванню нових наукових рішень щодо пошук шляхів розробки сучасних методичних підходів до оцінювання економічної безпеки підприємств в умовах нарощування кількості викликів, економічних викликів, для українського бізнесу. Розкрита наукова та практична необхідність підвищення ефективності і результативності управління економічною безпекою на підприємствах України, а також визначено ключове значення оцінювання економічної безпеки підприємств для підвищення резильєнтності українського бізнесу та стимулювання переходу на модель сталого розвитку для суб'єктів господарювання країни. **Метою** статті є пошук шляхів формування сучасних методичних підходів до оцінювання економічної безпеки підприємств. **Методологія:** використано комплекс загальних та спеціальних методів на емпіричному і теоретичному рівнях, таких як: метод літературного аналізу для дослідження наукової проблематики у сфері оцінювання економічної безпеки підприємств; методи індукції та дедукції для визначення ключових складових процесу забезпечення економічної безпеки на українських підприємствах; метод бенчмаркінгу для надання критичної характеристики існуючим методичним підходам до оцінювання економічної безпеки підприємств; методи аналізу та синтезу для формування сукупності вимог до сучасних методичних підходів оцінювання економічної безпеки підприємств; методи систематизації, групування і логічного узагальнення для систематизації інформації, формування висновків і наукових пропозицій статті. **Результати:** визначено шляхи розробки сучасних методичних підходів оцінювання економічної безпеки підприємств України та ключові елементи розробки сучасних методичних підходів оцінювання економічної безпеки підприємств.

Ключові слова: економічна безпека, методичний підхід, підприємство, оцінка, оцінювання.

JEL Classification: D21, L21, M13, M21.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Українські підприємства здійснюють виробничо-господарську діяльність під впливом значної сукупності негативних викликів, у тому числі економічних, де ключовими є: воєнні виклики; перехід на постіндустріальну модель розвитку; економічні обмеження, які викликані обстрілами цивільних об'єктів, у першу чергу енергетичної інфраструктури; збільшення кількості трансформаційних процесів в межах прискорення євроінтеграції; деформація ринку трудових ресурсів і дефіцит робочих кадрів; наслідки економічних криз 2014-2017 та 2022-2023 років; загострення конкуренції на національних та закордонних ринках продукції (робіт, послуг); прискорення реглобалізації; негативні демографічні зміни в наслідок еміграції та внутрішньої міграції. Враховуючи ситуацію, яка склалась та проблематику розвитку українського бізнесу, наразі перед підприємствами країни стоїть визначальне завдання пошуку стратегічних шляхів розвитку, які повинні забезпечити довгострокове, стабільне та ефективне зростання. Звертаючи увагу на визначені ООН Цілі сталого розвитку [1], для українських підприємств найбільш перспективним буде забезпечення сталого розвитку. Сталий розвиток дозволить українським бізнес-організаціям отримати баланс економічних, соціальних та екологічних інтересів в межах здійснення підприємницької діяльності.

Враховуючи наявність агресивного зовнішнього середовища, а також нарощування внутрішніх проблем, український бізнес, в межах забезпечення сталого розвитку, повинен особливу увагу приділяти підвищенню власної резильєнтності, що можливо зробити спираючись на управління економічною безпекою. Визначення та забезпечення відповідного рівня економічної безпеки дозволить підприємствам України отримати дієві інструменти протидії негативним викликам, у тому числі економічним, а також виступить базисом для стимулювання сталого розвитку.

Управління економічною безпекою на підприємствах країни повинно базуватись на використанні достатньої кількості достовірної та об'єктивної інформації, яку можливо отримати в межах здійснення оцінки економічної безпеки підприємств (ЕБП). Таким чином, сталий розвиток та резильєнтність підприємств України залежать від проведення адекватного оцінювання ЕБП, що не можливо здійснити без використання сучасних методичних підходів до здійснення процедур оцінки економічної безпеки підприємств.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Наголошуємо на наявності значної наукової дискусії відносно розробки, запровадження та використання методичних підходів до оцінювання економічної безпеки підприємств.

Кошельок Г.В. та Малікова І.П., спираючись на дослідження існуючих методичних підходів до проведення оцінки ЕБП, запропонували авторську методику, що базується на використанні методу головних компонент і дозволяє оцінити рівень економічної безпеки підприємства на основі оцінювання ключових складових ЕБП, до яких були віднесені: силова складова, правова складова, кадрова складова, екологічна складова, інформаційна складова, техніко-технологічна складова, фінансова складова. Науковці розробили та запропонували для використання блок-схему процедури використання методу головних компонент для проведення оцінки економічної безпеки підприємства [2].

Гавловська Н.І, С.А. Матюх та Л.С. Любохинець, базуючись на проведеній компаративній характеристиці основних методичних підходів до оцінювання ЕБП та визначенні недоліків існуючих методичних підходів оцінки економічної безпеки підприємства, розробили та запропонували для використання власну методику оцінки, яка включає: визначення головних компонент ЕБП (вісім компонент); оцінку рівня впливу кожної компоненти на забезпечення економічної безпеки підприємства; підбір ключових індикаторів оцінки для кожної компоненти ЕБП; визначення впливу кожного з індикатор на

відповідну компоненту економічної безпеки підприємства; розрахунок інтегрального показника ЕБП; можливість графічного представлення результатів, які отримані під час проведення оцінювання [3].

Пилипенко Н.М. в межах власного дослідження розвитку методичних підходів до оцінювання економічної безпеки підприємств сформував ключові вимоги до сучасної методики оцінки ЕБП, а також виділив три підсистеми оцінювання економічної безпеки підприємств (підсистема оцінювання фінансового стану, підсистема оцінювання економічного потенціалу, підсистема оцінювання ринкової позиції). Визначення рівня ЕБП науковець запропонував базувати на використанні нечітко-множинного підходу, який дозволить використовувати для проведення оцінювання, як кількісні, так і якісні показники (індикатори). Наприкінці процедури оцінки Н.М. Пилипенко запропонував використовувати лінгвістичний опис рівня економічної безпеки підприємства з визначенням ключових проблем забезпечення ЕБП [4].

Науковий інтерес викликає дослідження С.Т. Пілецької, Т.Ю. Коритько, Є.В. Ткаченко які розробили та запропонували до використання модель інтегральної оцінки економічної безпеки підприємства, яка складається з восьми етапів: визначення загроз для ЕБП; підбір джерел інформації про складові економічної безпеки підприємства; формування сукупності показників (індикаторів) проведення оцінки ЕБП; визначення нормативних значень для кожного з відібраних показників (індикаторів) проведення оцінки економічної безпеки підприємства; визначення впливу (ваги) кожного з визначених показників на відповідну складову ЕБП; розрахунок інтегрального показника для кожної зі складових економічної безпеки підприємства; розрахунок інтегрального показника оцінки рівня ЕБП; оцінювання якісних показників економічної безпеки підприємства [5].

Іпполітова І.Я. та А.О. Сичова у власному дослідженні запропонували оцінювання економічної безпеки підприємства робити на основі: використання іноземних моделей оцінки ймовірності банкрутства підприємства; розрахунку визначеної сукупності показників оцінки ЕБП, яка поділена на підсукупності по складовим економічної безпеки підприємства; побудови радару ЕБП по обраному підприємству, у якому відображені значення всіх складових економічної безпеки підприємства за декілька років, а також прийнятний рівень ЕБП для підприємства [6].

Сосновська О.О. та М.О. Житар на основі аналізу методів оцінки рівня економічної безпеки підприємств розробили та запропонували для запровадження на практиці власний підхід до оцінки ЕБП, який враховує переваги і недоліки відомих методів оцінки економічної безпеки підприємств, а також роблять акцент на вирішення проблем інформаційного забезпечення аналітичних процедур в межах оцінювання ЕБП [7].

Шило Ж.С. та М.Ю. Кречко в межах дослідження методів оцінювання рівня економічної безпеки підприємств запропонували оцінювання здійснювати на основі розрахунку інтегрального показника ЕБП (R), який у свою чергу є добутком п'яти інтегральних показників оцінювання складових економічної безпеки підприємства: фінансової, техніко-технологічної, інтелектуально-кадрової, політико-правової, екологічної. Кожний інтегральний показник по окремим складовим ЕБП розраховується на основі кількісних або якісних індикаторів [8].

Зубко Т.Л. визначила послідовність здійснення оцінювання економічної безпеки підприємства, а також складові оцінювання ЕБП, до яких віднесла: інформаційну, інтелектуально-кадрову, техніко-економічну, фінансову, силову та політико-правову складові. Окремо вчена сформувала сукупність якісних та кількісних показників оцінювання складових ЕБП, а також запропонувала формулу розрахунку комплексного показника рівня економічної безпеки, яка базується на використанні методу середньгеометричних значень [9].

Літературний аналіз існуючих наукових розробок у сфері оцінювання економічної безпеки підприємств дозволяє виявити такі їх недоліки, як: довільність вибору складових і показників оцінювання рівня ЕБП; акцент у оцінюванні на кількісні показники; недостатнє врахування можливостей забезпечення сталого розвитку підприємств; довільність підбору нормативних значень; недостатня інклюзивність запропонованих методик; складності у підборі необхідної інформації для проведення оцінювання. Враховуючи виявлені недоліки існуючих методик оцінки ЕБП вважаємо доречним продовжити наукові дослідження з акцентом на забезпечення достатнього рівня економічної безпеки і резильєнтності для українських підприємств в умовах необхідності стимулювання сталого розвитку для бізнесу в країні.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ ТА ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою проведення дослідження виступає пошук шляхів формування сучасних методичних підходів до оцінювання економічної безпеки підприємств.

МЕТОДОЛОГІЯ

В межах наукового дослідження, для досягнення мети статті, використано комплекс загальних та спеціальних методів на емпіричному і теоретичному рівнях, таких як: метод літературного аналізу для дослідження наукової проблематики у сфері оцінювання економічної безпеки підприємств; методи індукції та дедукції для визначення ключових складових процесу забезпечення економічної безпеки на українських підприємствах; метод бенчмаркінгу для надання критичної характеристики існуючим методичним підходам до оцінювання економічної безпеки підприємств; методи аналізу та синтезу для формування сукупності вимог до сучасних методичних підходів оцінювання економічної безпеки підприємств; методи систематизації, групування і логічного узагальнення для систематизації інформації, формування висновків і наукових пропозицій статті.

Методологія дослідження спирається на системно-функціональний, історичний та системний підходи у розкритті та вирішенні проблематики пошуку шляхів формування сучасних методичних підходів до оцінювання економічної безпеки підприємств в умовах нарощування кількості викликів, економічних викликів, для українського бізнесу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Українські підприємства в сучасних умовах здійснення виробничо-господарської діяльності повинні враховувати негативний вплив викликів, у тому числі економічних, а також негативний вплив небезпек, загроз і ризиків. В цих умовах зростає важливість процесів забезпечення економічної безпеки на підприємствах країни. Саме забезпечення економічної безпеки повинно виступати ключовим елементом підвищення резильєнтності українського бізнесу та стимулювання сталого розвитку підприємств України.

Враховуючи напрацювання українських науковців [10; 11], процес забезпечення економічної безпеки на українських підприємствах повинен включати такі ключові складові:

1. Ідентифікація сукупності викликів, у тому числі економічних, що мають негативний вплив на виробничо-господарську діяльність підприємства. Процес ідентифікації повинен бути постійним та гнучким, що дозволить змінювати складові сукупності викликів, додаючи нові виклики і прибираючи застарілі.

2. Ідентифікація сукупності небезпек, загроз і ризиків для виробничо-господарської діяльності підприємства, а також діяльності суб'єкта підприємництва на зовнішніх і внутрішніх ринках збуту продукції (робіт, послуг). Як і у випадку з викликами, процес

ідентифікації повинен бути постійним та гнучким, що дозволить вносити зміни у сформовану сукупність небезпек, загроз і ризиків.

3. Визначення сили та інтенсивності негативного впливу викликів, у тому числі економічних, для ранжування викликів з метою забезпечення ефективного управління ЕБП і розробки адекватних заходів протидії. Наведена складова дозволить підвищити ефективність використання ресурсів в межах забезпечення економічної безпеки підприємства.

4. Визначення ключових та другорядних небезпек, загроз і ризиків для формування адекватних управлінських інструментів в межах управління ЕБП, що дозволить підвищити ефективність та результативність управління економічною безпекою на підприємстві.

5. Оцінювання рівня ЕБП, що повинно вказати на ключові проблемні аспекти у виробничо-господарській діяльності підприємства, які формують вразливість суб'єкта господарювання до негативного впливу викликів, у тому числі економічних, а також негативного впливу небезпек, загроз і ризиків.

6. Розробку сукупності заходів підвищення (забезпечення) рівня економічної безпеки підприємства, що повинна спиратись на існуючу ресурсну базу суб'єкта господарювання, а також управлінські і організаційні можливості підприємства.

7. Реалізацію сукупності заходів підвищення (забезпечення) рівня економічної безпеки підприємства, що повинна спиратись на розроблені плани та інструкції суб'єкта підприємницької діяльності.

8. Контроль за процесами реалізації сукупності заходів підвищення (забезпечення) рівня економічної безпеки підприємства, що повинен забезпечити можливість корегування управлінських впливів на виробничо-господарську діяльність суб'єкта господарювання, а також сформувати додаткові управлінські впливи на персонал, який здійснює процедуру забезпечення ЕБП.

9. Облік результатів підвищення (забезпечення) рівня економічної безпеки підприємства, а також формування інформаційних баз для проведення подальших управлінських дій у сфері ЕБП.

Враховуючи наведені складові процесу забезпечення економічної безпеки на українських підприємствах можливо відмітити наступне: забезпечення ЕБП здійснюється в межах управлінської діяльності (управління) у сфері економічної безпеки на підприємстві; забезпечення та управління ЕБП базується на інформації, яка отримана в межах проведення оцінювання рівня економічної безпеки підприємства.

Звідси під управлінням економічною безпекою підприємства вважаємо доречним розуміти сукупність управлінських впливів суб'єктів управління на об'єкти управління, які базуються на оцінюванні рівня ЕБП, а також на визначенні сили та інтенсивності негативного впливу викликів (економічних викликів), небезпек, загроз і ризиків з метою забезпечення відповідного (визначеного) рівня ЕБП.

Під оцінюванням економічної безпеки підприємства, враховуючи існуючі визначення терміну «оцінювання» [12, с. 297], вважаємо доречним розуміти процес формування адекватної, достовірної та об'єктивної інформації щодо рівня ЕБП, а також визначення сили та інтенсивності негативного впливу викликів (економічних викликів), небезпек, загроз і ризиків на виробничо-господарську діяльність підприємства. Тоді, оцінка економічної безпеки підприємства – це формалізований опис рівня ЕБП з визначенням головних викликів (економічних викликів), а також небезпек, загроз і ризиків для виробничо-господарської діяльності підприємства.

Ключове значення економічної безпеки для підприємств України, а також важливість оцінювання ЕБП призвели до наукової дискусії щодо здійснення ефективного оцінювання економічної безпеки підприємств. Можливо виділити такі основні підходи до здійснення оцінювання ЕБП, які пропонують використовувати українські науковці:

1. На основі використання кількісних та якісних моделей оцінки ймовірності банкрутства, що дає можливість комплексно оцінити фактори, які можуть призвести до банкрутства підприємства. Наведений підхід є обмеженим щодо оцінювання причин зниження рівня ЕБП.

2. Системно-функціональний, що дозволяє оцінити проблеми у забезпеченні економічної безпеки на підприємстві, спираючись на дослідження окремих складових ЕБП, а також взаємодії між визначеними складовими економічної безпеки в межах функціонування підприємства, як єдиної, відкритої до впливу зовнішнього середовища, системи. Складністю у використанні системно-функціонального підходу є визначення всіх ключових складових ЕБП, а також взаємозв'язків між складовими економічної безпеки підприємства.

3. Індикаторний, що дозволяє здійснити оцінку ЕБП спираючись на підбрану сукупність індикаторів (показників), у першу чергу кількісних. При цьому для індикаторів (показників) встановлюються (визначаються) нормативні (порогові) значення для підвищення рівня формалізації оцінювання. Проблемою при використанні індикаторного підходу є підбір адекватної сукупності індикаторів (показників) оцінювання ЕБП, а також формування єдиного висновку щодо економічної безпеки підприємства.

4. На основі аналізу фінансового стану підприємства, що дозволяє визначити проблемні аспекти у фінансовому стані підприємства та їх вплив на забезпечення ЕБП. Звертаємо увагу на обмеженість такого підходу, особливо щодо визначення причин зниження рівня економічної безпеки підприємства.

5. Експертний, що базується на використанні експертних оцінок рівня економічної безпеки на підприємстві, а також на визначенні експертами ключових негативних викликів (економічних викликів), небезпек, загроз і ризиків для ЕБП. Складнощами при експертному підході до оцінювання економічної безпеки підприємства є забезпечення правильного підбору сукупності експертів, а також наявності суб'єктивності у експертних оцінках.

6. Інтегральний, що дозволяє визначити одну (інтегральну) оцінку рівня економічної безпеки підприємства на основі використання економіко-математичних або статистичних методів обробки, переважно кількісних, даних. Оцінювання здійснюється на основі порівняння отриманого числового значення інтегрального показника ЕБП з визначеними нормативними значеннями. Проблемами підходу є складність підбору складових інтегрального показника оцінки, а також складність у підборі адекватних економіко-математичних або статистичних методів обробки даних.

7. Ризиковий, який акцентує увагу на визначенні ключових небезпек, загроз і ризиків для економічної безпеки підприємства, а також визначенні сили та інтенсивності впливу ключових небезпек, загроз і ризиків на рівень ЕБП. Складністю при використанні ризикового підходу до оцінювання економічної безпеки підприємства є підбір ключових небезпек, загроз і ризиків [2, с. 63-64; 3, с. 7-8; 4; 8, с. 281].

Звертаємо увагу на наявність суттєвих проблем при використанні існуючих методичних підходів до оцінювання економічної безпеки підприємств, що вимагає пошуку і розробки нових, сучасних методичних підходів.

Вважаємо доречним сформулювати сукупність вимог до сучасних методичних підходів оцінювання економічної безпеки підприємств, у першу чергу в Україні:

1. Врахування сукупності викликів, у тому числі економічних, які характерні для економічних систем різного рівня (національна, регіональні, галузеві, окремі підприємства) в Україні, де ключовими будуть воєнні виклики та виклики, що пов'язані з веденням воєнних дій на території країни.

2. Врахування небезпек, загроз і ризиків, які є ключовими для підприємств в Україні, в тому числі які пов'язані з переходом на постіндустріальну модель розвитку суб'єктів підприємництва в країні та прискоренням євроінтеграційних процесів.

3. Врахування потреби для підприємств України забезпечити сталий розвиток, який поєднує на синергетичній основі економічний, соціальний та екологічний розвиток суб'єктів підприємництва.

4. Можливість оцінювати силу та інтенсивність впливу на економічну безпеку підприємств викликів (економічних викликів), а також небезпек, загроз і ризиків з врахуванням зміни сили і інтенсивності впливу викликів (економічних викликів), небезпек, загроз і ризиків, а також кількості і структури викликів (економічних викликів), небезпек, загроз і ризиків в межах відповідних проміжків часу.

5. Можливість, в межах оцінювання економічної безпеки, поєднувати кількісні та якісні показники (індикатори) оцінки ЕБП та формувати інклюзивну для кожного підприємства сукупність показників оцінки, а також інклюзивні нормативи оцінювання кожного показника (індикатора).

6. Можливість додавати, прибирати, замінювати та доопрацьовувати показники (індикатори) оцінки економічної безпеки підприємства при зміні у часі викликів (економічних викликів), а також небезпек, загроз і ризиків.

7. Можливість використовувати при оцінюванні економічної безпеки українських підприємств закордонний досвід оцінки ЕБП, а також експертну точку зору та моделі оцінки ймовірності банкрутства.

8. Можливість представити результати оцінювання в межах одного значення (інтегрального показника), який буде змінюватись у динаміці під дією управлінських впливів підприємства у сфері економічної безпеки.

9. Можливість представити графічну інтерпретацію результатів оцінювання економічної безпеки підприємств, як по структурі викликів (економічних викликів), а також небезпек, загроз і ризиків, так і у динаміці отриманих результатів оцінювання ЕБП та її складових.

10. Можливість використовувати для оцінювання економічної безпеки підприємств цифрових інструментів (програмних продуктів), а також економіко-математичних моделей (методів).

Метою сучасних методичних підходів оцінювання економічної безпеки підприємств, у першу чергу в Україні, повинно бути отримання адекватної оцінки рівня ЕБП у контексті формування управлінських впливів на економічну безпеку суб'єктів господарювання.

До завдань сучасних методичних підходів оцінювання економічної безпеки підприємств, у першу чергу в Україні, слід віднести: ідентифікацію ключових викликів, а також небезпек, загроз і ризиків для підприємства; визначення сукупності негативних аспектів у виробничо-господарській діяльності підприємства, що знижують рівень ЕБП; формування інформаційної бази для здійснення управлінських впливів на економічну безпеку підприємства та її складові.

Принципами на яких повинні базуватись сучасні методичні підходи оцінювання економічної безпеки підприємств, у першу чергу в Україні, повинні виступати: принцип інклюзивності; принцип комплексності; принцип результативності; принцип економічності; принцип достовірності; принцип системності; принцип об'єктивності; принцип адекватності; принцип ефективності; принцип цілеспрямованості; принцип достатності інформаційного забезпечення; принцип науковості; принцип вимірності; принцип однозначності.

Процедура оцінювання економічної безпеки підприємств повинна включати наступні етапи: виявлення проблем забезпечення сталого розвитку суб'єкта господарювання; визначення сили та інтенсивності впливу на підприємство викликів (економічних викликів), небезпек, загроз і ризиків; розробка методики оцінки економічної безпеки підприємства; визначення ресурсної бази для проведення оцінювання ЕБП; ідентифікація суб'єктів та об'єктів оцінювання економічної безпеки підприємства; організація оцінювання ЕБП; реалізація оцінювання економічної безпеки підприємства; контроль та корегування процесів

оцінювання ЕБП; формування інформаційної бази для управління економічної безпеки підприємства; здійснення управління ЕБП.

Відзначаємо критичну необхідність для українських підприємств у забезпеченні (підвищенні) економічної безпеки, що неможливо здійснити без отримання достатнього обсягу управлінської інформації. Управлінська інформація у сфері ЕБП повинна бути отримана в межах здійснення оцінювання економічної безпеки суб'єктів господарювання, що можливо реалізувати тільки застосувавши сучасні методичні підходи до здійснення оцінки ЕБП.

ВИСНОВКИ

Українські підприємства потребують запровадження управління у сфері економічної безпеки, що дозволить підвищити резильєнтність українського бізнесу та національної економіки в цілому, а також сформує підґрунтя до переходу на модель сталого розвитку. В цих умовах ключового значення набуває інформаційне супроводження управління економічною безпекою підприємства. Саме достовірна, об'єктивна та достатня інформація визначає ефективність та результативність управління ЕБП. Отримання інформації у сфері економічної безпеки підприємств можливо тільки при розробці та використанні сучасних методичних підходів оцінювання ЕБП.

Проведене дослідження дозволило визначити шляхи розробки сучасних методичних підходів оцінювання економічної безпеки підприємств України та ключові елементи розробки сучасних методичних підходів оцінювання ЕБП.

Практичне впровадження пропозицій і висновків даної статті слід розглядати в контексті їх важливості для забезпечення резильєнтності українських підприємств, а також стимулювання переходу українського бізнесу на модель сталого розвитку.

Перспективи подальших досліджень на основі і з використанням наукових результатів проведеного дослідження полягають у пошуку напрямів підвищення рівня економічної безпеки на машинобудівних підприємствах України в умовах економічних викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. United Nation. Sustainable Development Goals. The 2030 Agenda for Sustainable Development. 2015. URL: <https://sdgs.un.org/goals> (дата звернення: 12.08.2025).
2. Кошельок Г.В., Малікова І.П. Методичні підходи до оцінки економічної безпеки підприємства. *Східна Європа : економіка, бізнес та управління*. 2021. Випуск 5 (32). С. 62-69.
3. Гавловська Н.І, Матюх С.А., Любохинець Л.С. Оцінювання стану економічної безпеки промислового підприємства. *Development Service Industry Management*. 2023. № 1. С. 6–12.
4. Пилипенко Н.М. Розвиток методичних підходів до оцінки економічної безпеки підприємства. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2017. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5953> (дата звернення: 12.08.2025).
5. Пілецька С.Т., Коритько Т.Ю., Ткаченко Є.В. Модель інтегральної оцінки економічної безпеки підприємства. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. № 3(65). С. 56-65.
6. Іпполітова І.Я., Сичова А.О. Методичний підхід до оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2017. Випуск 28. С. 96-101.
7. Сосновська О.О., Житар М.О. Аналіз методів оцінки рівня економічної безпеки підприємств. *БІЗНЕС-ІНФОРМ*. 2019. № 1. С. 21-26.
8. Шило Ж.С., Кречко М.Ю. Методи оцінки рівня економічної безпеки підприємства : підходи до оцінювання та забезпечення економічної безпеки. *Вісник НУБГП. Серія «Економічні науки»*. 2022. Випуск 2 (98). С. 278-288.

9. Зубко Т.Л. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства галузі зв'язку. *«Економіка. Менеджмент. Бізнес»*. 2016. №3 (17). С. 81-88.
10. Поліщук О.Б. Економічна безпека підприємства : генезис та сучасні функціональні цілі. *Причорноморські економічні студії. Економіка та управління підприємствами*. 2021. Випуск 67. URL: https://bses.in.ua/journals/2021/67_2021/9.pdf (дата звернення: 12.08.2025).
11. Вітка Н.Є. Еволюція поглядів на економічну безпеку підприємства. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2013. Випуск 1. Том 2. URL: https://journals.uran.ua/tpa_pstu/article/view/18992 (дата звернення: 12.08.2025).
12. Економічна безпека підприємства : підручник. За заг. ред. А.М. Дідика. Львів : НУ «Львівська політехніка», ТзОВ «Видавнича група «Бухгалтери України», 2019. 624 с.

REFERENCES

- Unated Nation. (2015). Sustainable Development Goals. The 2030 Agenda for Sustainable Development. Retrieved from <https://sdgs.un.org/goals>.
- Koshelok H., Malikova I. (2021). Methodical approaches to assessing the economic security of the enterprise. *Eastern Europe : Economy, Business and Management*, Issue 5 (32). Pp. 62-69. [in Ukrainian].
- Havlovska N., Matiukh S., Liubokhynets L. (2023). Assessment of the state of economic security of the industrial enterprise. *Development Service Industry Management*, №1. Pp. 6–12. [in Ukrainian]
- Pilipenko N.M. (2017). Development of methodological approaches to assessing the economic security of an enterprise. *Journal «Efektyvna ekonomika»*, № 12. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5953> [in Ukrainian].
- Piletska S., Korytko T., Tkachenko Ye. (2021). A Model of Integrated Assessment of the Enterprise Economic Security. *Economic Herald of the Donbas*, № 3(65). Pp. 56-65. [in Ukrainian].
- Ippolitova I.Ya., Sychova A.O. (2017). Methodical approach to assessing the level of the enterprise economic security. *International Humanitarian University Herald. Economics and Management*, Issue 28. Pp. 96-101. [in Ukrainian].
- Sosnovska O.O., Zhytar M.O. (2019). Analyzing the Methods of Estimation of the Economic Security of Enterprises. *Business Inform*, № 1. Pp. 21-26. [in Ukrainian].
- Shylo Zh.S., Krechko M.Yu. (2022). Methods of assessing the level of economic security of the enterprise : approaches to assessing and ensuring economic security. *Bulletin National University of Water and Environmental Engineering. Series «Economic Sciences»*, Issue 2 (98). Pp. 278-288. [in Ukrainian].
- Zubko T. (2016). Evaluation of enterprise economic security level in communications sector. *«Economics. Management. Business»*, №3 (17). Pp. 81-88. [in Ukrainian].
- Polischuk O. (2021). Economic security of the enterprise : genesis and modern functional goals. *Black sea economic studies. Economics and Business Management*, Issue 67. Retrieved from https://bses.in.ua/journals/2021/67_2021/9.pdf [in Ukrainian].
- Vitka N. Evolution of looks of economic security of enterprise. (2013). *Theoretical and Practical Aspects of Economics and Intellectual Property*, Issue 1, Volume 2. Retrieved from https://journals.uran.ua/tpa_pstu/article/view/18992 [in Ukrainian].
- Didyk A.M. (2019). *Economic Security of the Enterprise : Textbook*. Lviv: Lviv Polytechnic National University, LLC “Publishing Group ‘Accountants of Ukraine’”. 624 p. [in Ukrainian].

DEVELOPMENT OF MODERN METHODOLOGICAL APPROACHES TO ASSESSING THE ECONOMIC SECURITY OF ENTERPRISES

Ivan Kuznetsov

*Zaporizhzhia Institute of Economics
and Information Technologies
Zaporizhzhya, Ukraine*

The article is devoted to the formation of new scientific methods necessary for developing modern methodological approaches to assessing the economic security of enterprises. This need is especially important given the increasing economic challenges faced by Ukrainian businesses. The scientific and practical necessity of improving the efficiency and effectiveness of economic security management at Ukrainian enterprises has been revealed. The study has also highlighted the key importance of assessing the economic security of enterprises for increasing the resilience of Ukrainian businesses and stimulating the transition to a sustainable development model for the country's economic entities. The aim of the article is to identify ways to develop modern methodological approaches to assessing enterprise economic security. Methodology: A set of general and specific methods has been applied at both empirical and theoretical levels. These include the method of literary analysis to study scientific issues in the field of assessing the economic security of enterprises; methods of induction and deduction to determine the key components of the process of ensuring economic security at Ukrainian enterprises; the benchmarking method for providing critical characteristics to the existing methodical approaches to assessing the economic security of enterprises; methods of analysis and synthesis to form a set of requirements for modern methodical approaches to assessing the economic security of enterprises; methods of systematization, grouping and logical generalization for systematization of information, formation of conclusions and scientific proposals of the article. Results: ways for developing modern methodological approaches to assessing the economic security of Ukrainian enterprises have been identified. Also, the research has determined the key elements involved in creating contemporary methodological approaches for assessing the economic security of enterprises.

Keywords: economic security, methodological approach, enterprise, assessment, evaluation.